

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/67/2022
Identifikačné číslo spisu:	8314213584
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8314213584.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Igora Belka a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcov 1/ Q. O., bývajúceho v Z., X. XXXX/XXX, 2/ U. S., bývajúcej v O., O. XXX, 3/ X. O., bývajúceho v Z., X. XXXX/XXX, všetkých zastúpených advokátom JUDr. Danielom Finkom, so sídlom v Humennom, Válaškovská 21, proti žalovanej Q. Q. R., bývajúcej v Z., X. XXXX/XXX, zastúpenej advokátkou JUDr. Jankou Vásil'ovou, so sídlom v Humennom, Kudlovská 1, o určenie hranice pozemkov, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 18C/300/2014, o dovolaní žalobcov 1/, 2/, 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. septembra 2021 sp. zn. 22Co/8/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej priznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 5. novembra 2019 č. k. 18C/300/2014-377 vo výroku I. žalobu žalobcov zamietol. Vo výroku II. priznal žalovanej náhradu trov konania voči žalobcom 1/, 2/ a 3/ v rozsahu 100 % a vo výroku III. priznal Slovenskej republike náhradu nákladov za znalecké dokazovanie voči žalobcom 1/, 2/ a 3/ v rozsahu 100 %.

1.1 Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 126 ods. 1, § 132 a § 134 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“). V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali, aby súd určil priebeh hranice medzi nehnuteľnosťami vo vlastníctve žalobcov, a to parcely č. C KN XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 147 m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, parcely č. C KN XXXX - záhrady o výmere 420 m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, parcely č. C KN XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 409 m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, katastrálneho územia Humenné a nehnuteľnosťami vo vlastníctve žalovanej parcely č. C KN XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 166 m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, parcely č. XXXX/X - záhrady o výmere 321 m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, parcely č. C KN XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 91 m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálneho územia Humenné, a to

podľa grafickej prílohy znaleckého posudku, ktorý bude súčasťou rozsudku. Strany sporu v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 18C/64/2012 uzavreli zmier, ktorého podkladom bol vytyčovací náčrt autorizačne overený H. Q. E., D. z 21. októbra 2011. Žalobca požiadal o prešetrovanie hranice medzi pozemkami, pričom Správa katastra Humenné mu podaním z 31. decembra 2012 oznámila, že vlastnícka hranica nie je totožná s hranicou, ktorá bola prvotne zadefinovaná geometrickým plánom č. 920-0241-8. Teda súčasne platné údaje katastrálneho operátu, z ktorých vychádzal aj vytyčovací náčrt H. Q. E. a ktorý bol podkladom pre rozhodnutie súdu vo veci 18C/64/2012 sa neopieral o skutočnú vlastnícku hranicu susediacich nehnuteľností, ale bol zameraný na základe nesprávnych údajov zanesených do katastra operátu. Tieto skutočnosti žalobcom v čase uzavretia zmiernu neboli známe. Na základe žiadosti žalobcov sa k problematike vyjadril aj Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, kde sa okrem iného uvádza, že geometrické plány vyhotovené v rokoch 1981 a 1991 neboli vyhotovené v súlade s technickými predpismi. Z predloženej dokumentácie je evidentné, že vytyčenie z 22. októbra 2011, autorizačne overené H. Q. E., bolo vykonané na základe platného stavu katastra nehnuteľností tak, ako ho viedla správa katastra aj s uvedenou chybou. Súd prvej inštancie v konaní 18C/80/2013 24. júna 2013 povolil obnovu konania vedeného na tamojšom súde pod sp. zn. 18C/64/2012. Následne v tomto konaní bola stranám sporu uložená povinnosť podať žalobu o určenie priebehu hranice medzi spornými nehnuteľnosťami. Podľa názoru žalobcov je nesporné, že je potrebné určiť hranicu medzi pozemkami strán sporu, pretože doteraz určená hranica vychádzala z nesprávnych údajov zanesených v katastri nehnuteľností.

1.2 Žalovaná v konaní poukazovala na znalecký posudok H. X. O. (znalca pribratého do konania - pozn. dovolacieho súdu). Aj keď sporná hranica medzi pozemkami strán sporu bola zameraná nekorektne tým, že pri vyhotovení geometrického plánu z roku 1991 podrobný bod merania č. XXXX-XX nebol určený ako priesečník doterajších bodov z registra súradníc, uvedená skutočnosť nemá vplyv na správnosť priebehu hranice pozemkov, podľa platného stavu katastra nehnuteľností. Aj v prípade, ak by zmena priebehu hranice v roku 1991 nebola v rámci dovolených odchýlok, k zmene priebehu hranice medzi uvedenými parcelami by došlo aj na základe dohody vlastníkov pozemkov v roku 1992. Geometrický plán č. 242-351-275-91, ktorý bol technickým podkladom pre vydanie pôvodných pozemkov a pre vyhotovenie písomnej zmluvy o vydaní nehnuteľnosti, bol povinnou osobou predložený oprávneným osobám. Podpisom dohody o vydaní nehnuteľnosti č. XX/XX z 29. apríla 1992 žalobcovia prevzali parcelu C KN č. XXXX/XX s novým priebehom hranice, vrátane odchýlky pri lomovom bode XXXX-XX bez výhrad v stave, v akom bola zadefinovaná v geometrickom pláne č. 242-351-275-91, čo potvrdili svojím podpisom na tejto listine. Žalobca 1/ ako účastník konania o navrátení pozemkov v rámci reštitučných nárokov mal preto vedomosť o geometrickom a polohovom určení parcely CKN č. XXXX/XX, ktorá už nebola v priamej línii s parc. C KN č. XXXX, pričom uvedenú skutočnosť od roku 1992 do roku 2011 nikdy nespochybňoval. Právna predchodkyňa žalovanej, U. R., ako oprávnená osoba dňa 27. marca 1992 podpísala s Lesostavom, š.p. dohodu o vydaní veci, na základe ktorej okrem iného prevzala parc. C KN č. XXXX/XX so stavom, ktorý poznala z geometrického plánu č. 242-351-275-91. V dôsledku tejto skutočnosti priebeh hranice pozemkov medzi spornými parcelami bol určený na základe dohôd o vydaní nehnuteľnosti uzavretých medzi Lesostavom, š.p., Humenné ako povinnou osobou a oprávnenými osobami, ktorých technickým podkladom bol geometrický plán č. 242-351-275-91 zo 4. februára 1991. Tým medzi účastníkmi došlo k dohode o zmene priebehu vlastníckej hranice medzi dotknutými nehnuteľnosťami. Žalovaná nadobudla vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na základe darovacej zmluvy z 10. decembra 1992 od U. R. Dňom povolenia vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností t.j. dňa 22. decembra 1992 žalovaná vstúpila do oprávnenej nikým nerušenej držby, ktorá trvala do roku 2011 t.j. 19 rokov. Výdržacia doba podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka začala plynúť dňom právoplatnosti povolenia vkladu vlastníckeho práva v prospech žalovanej a uplynula dňa 22. decembra 2002. 1.3 Súd prvej inštancie konštatoval, že aj keď došlo k zmene hranice medzi pozemkami strán sporu, čo bolo podrobne vysvetlené v znaleckom posudku H. Š., nemá to žiaden dopad na skutočný stav veci. V roku 1992 boli nehnuteľnosti stranám sporu vydané v stave, v akom sú v súčasnosti zapísané v katastri nehnuteľností. V čase vydania týchto nehnuteľností stranám sporu, hranicu, výmery, prípadné iné skutočnosti žiadna zo strán sporu nespochybnila. Žalovaná nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam 22. decembra 1992, a to na základe darovacej zmluvy. Žalovaná predmetné nehnuteľnosti užívala nerušene v stave, v akom sú zapísané v katastri nehnuteľností, do roku 2011. Avšak už v roku 2002 došlo zo strany žalovanej k nadobudnutiu

vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v stave, v akom sú zapísané v katastri nehnuteľností, teda aj s priebehom hranice medzi susediacimi pozemkami, vydržaním. Aj keď v neskoršom období vyšli najavo skutočnosti, ktoré spochybňujú priebeh hranice medzi pozemkami, táto skutočnosť nemá na priebeh hranice v súčasťi vplyv, pretože už v skoršom období, v roku 2002 nadobudla žalovaná vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, vrátane priebehu hranice, vydržaním. Pretože skutočný stav priebehu hranice je totožný so stavom ako je zapísaný v katastri nehnuteľností, súd prvej inštancie žalobu žalobcov zamietol ako nedôvodnú. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 259 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 28. septembra 2021 sp. zn. 22Co/8/2020 na odvolanie žalobcov 1/ až 3/ výrokom I. rozsudok súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby potvrdil. Výrokom II. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania medzi stranami sporu tak, že náhradu trov konania žalovanej nepriznal. Zároveň výrokom III. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania štátu zmenil tak, že Slovenskej republike náhradu za znalecké dokazovanie nepriznal.

2.1 Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobcov 1/ až 3/ nie je vo veci samej dôvodné s výnimkou výroku o trovách konania štátu a trovách konania strán sporu. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP) dodal, že podpisom dohody o vydaní nehnuteľnosti č. XX/XX z 29. apríla 1992 žalobcovia prevzali parcelu C KN č. XXXX/XX s novým priebehom hranice, a to vrátane odchýlky pri lomovom bode XXXX-XX bez výhrad v stave, v akom bola zadefinovaná geometrickým plánom č. 242-351-275-91, čo potvrdili svojim podpisom na tejto právnej listine. Z toho dôvodu žalobca 1/ mal vedomosť o zmene priebehu hranice v porovnaní so stavom priebehu vlastníckej hranice v spornej časti v roku 1968 a pred THM. Ak žalobca 1/ napriek tomu nevyužil žiadne opravné prostriedky na vydanie zvyšnej časti nehnuteľnosti zadefinovanej uvádzaným geometrickým plánom, podľa reštitučných zákonov mu márne uplynula lehota na jej vydanie. Napriek tomu, že žalobca 1/ ako účastník konania o navrátení pozemkov v rámci reštitučných nárokov mal vedomosť o uvádzanom geometrickom a polohovom určení parcely C KN č. XXXX/XX, ktorá s parcelou C KN č. XXXX nebola v priamej línii, túto skutočnosť od roku 1992 až do roku 2011 nikdy nespochybňoval. Z toho dôvodu nemohlo podľa odvolacieho súdu obstať tvrdenie žalobcov, že pri mierke, v ktorej sú zobrazené predmetné parcely na geometrickom pláne, nie je voľným okom zistiteľné, či ide o priamku alebo o krivku. Na druhej strane žalovaná o priebehu hranice podľa platných údajov katastra pochybnosti nikdy nemala.

2.2 Odvolací súd v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku ďalej konštatoval, že predmetom konania je určenie hranice medzi pozemkami, čo vždy znamená vyriešenie vlastníckeho práva k určitej časti pozemku. Uviedol, že žalovaná vo forme procesnej obrany proti žalobe žalobcov vznesla námietku vydržania, pričom tvrdila právne významné skutočnosti a zároveň označila dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním žalovaná preukázala súdu listinnými dôkazmi, a to geometrickým plánom č. 242-351-275-91, dohodou o vydaní veci z 27. marca 1992 uzatvorenou medzi povinnou osobou - Lesostav, š.p. Humenné a U. R., svojou právnou predchodkyňou ako oprávnenou osobou, a darovacou zmluvou z 10. decembra 1992. U. R. a rovnako aj žalobca 1/ ako oprávnené osoby boli s polohovým určením odovzdaných nehnuteľností oboznámení a tieto prevzali bez výhrad, čo potvrdili svojim podpisom na dohodách o vydaní veci, ktoré uzatvorili s povinnou osobou. Poukázal, že vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva zo zákona (ex lege), pri splnení všetkých zákonom požadovaných predpokladov, a síce že a/ musí ísť o spôsobilý predmet vydržania, b/ držba musí byť oprávnená, a c/ držba musí byť nepretržitá počas celej zákonom ustanovenej doby. Výsledkom splnenia všetkých zákonom požadovaných predpokladov vydržania je nadobudnutie vlastníckeho práva k veci vydržiteľom, a to okamihom uplynutia vydržacej doby. Konštatoval, že žalovaná nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam dňom právoplatnosti povolenia vkladu vlastníckeho práva v jej prospech dňa 22. decembra 1992 titulom darovacej zmluvy, pričom predmetné nehnuteľnosti užívala nerušene v stave, v akom sú zapísané v katastri nehnuteľností až do roku 2011. Zákom stanovená 10-ročná vydržacia lehota jej uplynula dňa 22. decembra 2002. Vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam v stave, v akom sú zapísané v katastri nehnuteľností, a to vrátane priebehu hranice medzi susediacimi pozemkami, žalovaná nadobudla v roku 2002 vydržaním. K odvolacej námietke žalobcov, že súd prvej inštancie nedokazoval skutočnosti potrebné pre zistenie

oprávnenosti držby, odvolací súd dodal, že z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaná nepovažovala nárok žalobcov za dôvodný a tvrdila a preukázala, že vlastnícke právo k spornej časti pozemkov nadobudla vydržaním. Žalobcovia naopak k otázke vydržania vlastníckeho práva k spornej časti hranice medzi pozemkami v priebehu súdneho konania nevyužili prostriedky procesnej obrany na popretie skutkového tvrdenia žalovanej a neuviedli ani vlastné tvrdenia o týchto skutkových okolnostiach, a preto sa tvrdenia žalovanej k otázke vydržania, ktoré žalobcovia výslovne nepopreli, považujú za nesporné.

2.3 Odvolací súd za dôvodné považoval námietky žalobcov v súvislosti s rozhodnutím súdu prvej inštancie o trovách konania medzi stranami sporu a o trovách konania štátu. Poukázal na § 255 ods. 1, § 259 a § 257 CSP. Konštatoval, že žalobcovia podali žalobu po právoplatnom a vykonateľnom rozhodnutí súdu, ktorým bola povolená obnova konania vo veci vedenej na súde prvej inštancie pod sp. zn. 18C/64/2012. V podaní Úradu geodézie, kartografie a katastra SR z 28. januára 2013 a rovnako aj v kontrolnom znaleckom posudku H. Š. bolo konštatované pochybenie pôvodného vytyčovacieho náčrtu, v zmysle ktorých hranica pozemkov zistená aj kontrolným znaleckým posudkom, bola v súlade s tým, čoho sa žalobcovia domáhali. Žalobcovia konali pri podávaní žaloby v súlade s usmerneniami a inštrukciami jednotlivých štátnych orgánov. Bolo by preto nespravodlivé, aby žalobcovia mali znášať náklady kontrolného znaleckého dokazovania, ktoré boli hradené zo štátnych prostriedkov, ale rovnako aj trovy konania žalovanej. Uvedené skutočnosti odvolací súd považoval za dôvod hodný osobitného zreteľa, a preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o trovách konania medzi stranami sporu a rovnako aj vo výroku o trovách konania štátu v rozsudku súdu prvej inštancie zmenil a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku odvolacieho súdu. Z rovnakých dôvodov nepriznal stranám sporu ani náhradu trov odvolacieho konania postupom podľa § 257 v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ až 3/ (ďalej aj „dovolatelia“), prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Rozsudok odvolacieho súdu namietli vo výroku I. Dovolanie založili na argumentácii, že im súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako aj že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolatelia namietali, že odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil žalobcami namietané skutočnosti, preto napadnutý rozsudok považovali za nedostatočne odôvodnený.

3.1 Žalobcovia namietali, že súdy (t. j. súd prvej inštancie, ako ani odvolací súd) nerozhodovali v súlade so žalobným návrhom. Predmetom konania bolo a malo byť určenie priebehu hraníc pozemkov, za účelom ktorého bol vypracovaný kontrolný znalecký posudok. Uviedli, že nie je možné zamieňať žalobu o určenie hraníc pozemkov so žalobou o určenie vlastníckeho práva. Namietali, že pokiaľ žalovaná mala záujem na rozhodnutí o určení vlastníckeho práva, mala si svoj nárok uplatniť samostatným žalobným petitom. Pokiaľ súd v odôvodnení rozsudku vyslovil, že žalovaná nadobudla vlastnícke právo vydržaním, takýto postup podľa dovolateľov nie je možný. Z dôvodu právnej istoty musí byť o určení vlastníckeho práva rozhodnuté právoplatným a vykonateľným rozsudkom súdu alebo notárskou zápisnicou o vydržaní. Tým, že súdy nerozhodli o predmete návrhu, teda neurčili hranicu susediacich nehnuteľností, fakticky odňali žalobcom možnosť konať pred súdom. S poukazom na dôkazy nachádzajúce sa v spisovom materiáli podľa názoru žalobcov navyše ani neboli splnené zákonné predpoklady na to, aby súdy mohli konštatovať účinky vydržania. Najmä vo vzťahu k dobromyseľnosti žalovanej dovolatelia namietali, že dobrá viera žalovanej je objektívne v rozpore s obsahom vykonaného dokazovania, keď ani samotná žalovaná počas súdneho sporu nebola presvedčená o tom, čo jej v skutočnosti patrí a čo nie a či jej to patrí. Navyše, súdy rozhodli v rozpore s výsledkami znaleckého dokazovania. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovali za nepreskúmateľné a zmätočné, a to najmä v otázke konštatovania vydržania vlastníckeho práva žalovanou, pretože neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu v otázke vydržania.

3.2 Dovolatelia k dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia uviedli, že otázky dobromyseľnosti držby boli súdmi nižšej inštancie vyhodnotené len subjektívne. S odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 84/2012, z ktorého vyplýva, že dobromyseľnosť držby treba posudzovať vždy z objektívneho hľadiska, namietali, že pokiaľ odvolací súd vec z tohto hľadiska neposudzoval, jeho rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení, a

zároveň je nepreskúmateľné. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súčasne navrhli, aby dovolací súd priznal dovolateľom nárok na úhradu trov konania a právnemu zástupcovi dovolateľov nárok na náhradu trov právneho zastúpenia.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcov odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa vydržania uviedla, že žalobcovia sa v priebehu súdneho konania k otázke vydržania vlastníckeho práva vôbec nevyjadrovali a ani nenamietali, že by tvrdenia žalovanej o vydržaní spolu s predloženými dôkazmi nemali byť postačujúce pre jej posúdenie súdom prvej inštancie. Z hľadiska rozhodnutia súdov oboch inštancií vo veci určenia priebehu hranice boli súdy podľa názoru žalovanej oprávnené posúdiť, či splnila zákonné podmienky vydržania k spornej časti priebehu hranice pozemkov a svoj právny názor uviedli v odôvodnení svojich rozhodnutí.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. V danom prípade dovolateľa prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľov, že v konaní došlo k nimi tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

12. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP teda zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých

případoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Žalobcovia namietajú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP opreli o tvrdenie, že súdy nižšej inštalácie nezákonným procesným postupom v rozpore s výsledkami znaleckého dokazovania rozhodli o vydržaní sporných nehnuteľností žalovanou, a že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a zmätočné, keď neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu v otázke vydržania.

14. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

15. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

15.1 Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

15.2 Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa

zaobera sa všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

16. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

17. Vo vzťahu k uplatnenej námietke nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

18. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzi ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania dovolateľov, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán sporu, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie (v dovolaní napadnutom rozsahu) považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobcov (§ 387 ods. 2 CSP). Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (najmä body 6. až 22.), ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie (najmä body 5. až 28.), nevyplyva rozpornosť, nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vypořádava so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP).

19. Pokiaľ dovolatelia namietali, že predmetom konania bolo určenie priebehu hraníc pozemkov a nie určenie vlastníckeho práva, dovolací súd považuje za potrebné vo všeobecnosti poukázať, že žaloba o určenie priebehu hranice pozemkov je žalobou o ochranu vlastníckeho práva v zmysle § 126 Občianskeho zákonníka, v ktorej ide o vzájomné vymedzenie predmetu dvoch vlastníckych práv a pojem „určenie hranice“ treba považovať za vyjadrovací spôsob určenia, ktorá časť zo spornej plochy v prírode, tomu - ktorému z vlastníkov susedných pozemkov patrí (k tomu pozri R 6/1999). Odvolací súd sa s touto skutočnosťou vysporiadal, keď v bode 14. odôvodnenia napadnutého rozsudku v súlade s vyššie uvedenou konštatáciou uviedol, že: „Predmetom tohto konania je určenie hranice medzi spornými pozemkami, čo vždy znamená vyriešenie vlastníckeho práva k určitej časti pozemku. Žalovaná vo forme procesnej obrany proti žalobe žalobcov vzniesla námietku vydržania, pričom tvrdila právne významné skutočnosti a zároveň označila dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.“

20. Treba zdôrazniť, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP nezakladá. Najvyšší súd už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa strane sporu neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Na tom zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 24/2017 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

20.1 Spochybňujúc správnosť právnych záverov o vydržaní, je zrejmé, že žalobcovia z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) vyvodzujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP aj z právnych záverov súdov oboch inštancií, na ktorých založili svoje rozhodnutia. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

21. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Ak dovolatelia ďalej argumentovali, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu v otázke vydržania, dovolací súd upriamuje pozornosť predovšetkým na body 13. až 18. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorých sa odvolací súd so splnením podmienok vydržania žalovanou dôsledne vysporiadal. Rovnako sa odvolací súd vysporiadal aj s odvolacou argumentáciou žalobcov, pokiaľ ide o dobromyseľnosť žalovanej (pozri najmä bod 18. až 19. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

22. Dovolací súd ďalej poukazuje, že hodnotenie skutkových okolností, na ktoré odvolací súd pri svojich úvahách (v otázke naplnenia predpokladov vydržania) vzal zreteľ, dovolaciemu prieskumu nepodlieha. Pokiaľ dovolatelia, vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ust. § 420 písm. f/ CSP, mienili namietat aj neúplné a nesprávne zistenie skutkového stavu súdmi nižšej inštancie, ako aj, že súdy rozhodli v rozpore s výsledkami vykonaného dokazovania, najvyšší súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000, ako aj na rozhodnutia 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

23. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018).

24. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezistil, preto je dovolanie v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c/ CSP.

25. Žalobcovia prípustnosť dovolania vyvodili aj z ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. K tomu dovolací súd uvádza nasledovné:

25.1 Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (k tomu pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017; podobne tiež napr. 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017).

25.2 V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) odvolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax odvolacieho súdu (R 83/2018). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. V zmysle judikátu R 71/2018 do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovisk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

25.3 Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa. V rozhodovacej praxi odvolacieho súdu je tiež ustálený názor, v zmysle ktorého sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

26. Zhrnúc vyššie uvedené, z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá "odklon" od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e/ vždy musí ísť o otázku právnu, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné (k tomu pozri R 1/2018).

27. Dovolateľa v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietali nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke posúdenia dobromyseľnosti držby. Podľa dovolateľov bola otázka dobromyseľnosti držby súdmi vyhodnotená len subjektívne. Odklon od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu odôvodnili poukazom na závery rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 84/2012,

z ktorého vyplýva, že dobromyseľnosť držby treba posudzovať vždy z objektívneho hľadiska.

28. Dovolací súd v tejto súvislosti tiež poukazuje, že najvyšší súd môže pri posúdení prípustnosti dovolania zohľadňovať aj tie svoje stanoviská a rozhodnutia, ktoré dovolateľ neoznačil (k tomu pozri I. ÚS 51/2020). S ohľadom na uvedené, za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu pri riešení otázky dobromyseľnosti vydržateľa možno považovať najmä nasledovné:

29. Ustanovenie § 134 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka upravuje vydržanie ako osobitný originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Ide o nadobudnutie vlastníckeho práva na základe inej skutočnosti ustanovenej zákonom. Vydržanie vlastníckeho práva je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby veci, vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Opakom ovládania veci držiteľom je nečinnosť vlastníka. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym.

29.1 Okrem spôsobilého predmetu vydržania a spôsobilého subjektu vydržania základnými predpokladmi vydržania sú oprávnená držba a nepretržitosť tejto oprávnenej držby počas celej zákonom ustanovenej doby.

29.2 V zmysle § 129 ods. 1 a § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávneným držiteľom je ten, kto nakladá s vecou ako s vlastnou a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť teda znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný, treba hodnotiť vždy objektívne, a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) účastníka, a treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedlniteľný. Ospravedlniteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny [porov. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 30/2010, zhodne tiež napr. 2 Cdo 236/2012, 4 Cdo 283/2009, 5 Cdo 87/2010 (www.nsud.sk)].

30. Tvrdenie držiteľa o tom, že mu vec patrí a že s ňou nakladal ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých sa dá usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné (R 8/91).

31. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí, je nutné posudzovať nielen zo subjektívnych predstáv držiteľa, ale i z objektívnych hľadísk viažucích sa k právnemu dôvodu (právnemu titulu), z ktorého sa odvodzuje vznik práva. Dobrá viera znamená presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Pri skúmaní existencie dobrej viery treba preto zohľadniť konkrétne právne, ale aj skutkové okolnosti prípadu spojené s prevodom nehnuteľnosti - viažuce sa k nadobúdaciemu titulu [uznesenie najvyššieho súdu z 23. februára 2022 sp. zn. 4 Cdo 183/2020 (www.nsud.sk)].

32. Oprávnenou môže byť len dobromyseľná držba. K posúdeniu, či držiteľ v dobrej viere je alebo nie je, treba vždy pristupovať z objektívneho hľadiska, teda nie z aspektu osobného (subjektívneho) presvedčenia toho, kto tvrdí dobromyseľnosť držby; vždy je potrebné brať do úvahy, či (by aj každý iný, v obdobnej situácii sa nachádzajúci) držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vlastnícke právo vzniknúť, teda aj k právnemu dôvodu (titulu)

vzniku vlastníctva. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnený právny dôvod (titulus putativus), omyl držiteľa musí byť ale vždy ospravedlniteľný [napr. uznesenie najvyššieho súdu z 23. mája 2012 sp. zn. 3 Cdo 84/2012 (www.nsud.sk)].

33. Žalobcovia síce v dovolaní nastolili právnu otázku, ktorá bola pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej rozhodujúcou, dovolací súd však pripomína, že výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom nepredstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo odvolaniu žalobcov vyhovieť a pre ktorý bolo (v napadnutej časti) potvrdené ako vecne správne zamietajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie. Ako správne poukázal aj odvolací súd, vydržanie je osobitným originárnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva ex lege pri kumulatívnom naplnení všetkých zákonom požadovaných predpokladov (pozri bod 16. odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu). Dobromyseľnosť držby je len jedným, nie však jediným takýmto predpokladom. Predmetná dovolacia otázka sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takého záveru, výlučne na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie.

34. V tejto súvislosti treba tiež uviesť, že právne posúdenie otázky dobromyseľnosti držby je v každom prípade individuálne a závisí od zisteného skutkového stavu každej posudzovanej veci. V posudzovanom prípade súdy oboch inštancií vychádzali z riadne zisteného skutkového stavu, na základe ktorého dospeli k záveru, že žalovaná nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v stave, v akom sú zapísané v katastri nehnuteľností, teda aj s priebehom hranice medzi susediacimi pozemkami, vydržaním. Podľa názoru dovolacieho súdu z obsahu spisu, a najmä z rozhodnutí súdov oboch inštancií, nevyplyva, že by sa odvolací súd pri riešení otázky dobromyseľnosti držby odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Odvolací súd vychádzal zo záveru, že žalovaná v priebehu konania vzniesla voči žalobcom námietku vydržania, tvrdiac právne významné skutočnosti a zároveň označila dôkazy na preukázanie týchto svojich tvrdení. Je preto zrejmé, že súdy oboch inštancií svoje rozhodnutie nezaložili len a výlučne na tvrdení žalovanej, a teda čisto na osobnom, subjektívnom názore žalovanej o vydržaní vlastníckeho práva, ale naopak svoje závery opreli o závery vykonaného dokazovania.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že pri právnom posúdení žalobcami vymedzenej právnej otázky nedošlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolanie žalobcov v časti, v ktorej namietajú vadu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP preto posúdil ako neprípustné.

36. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobcov odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

37. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

38. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.